

ת"פ 40850/03 - מדינת ישראל נגד ל.ג. (עוצר) - בעצמו

בית משפט השלום בבאר שבע

07 Mai 2015

ת"פ 15-03-40850 מדינת ישראל נ' ז'(עוצר)

בפני כב' השופט דניאל בן טולילה
המאשימה
מדינת ישראל
עו"ז ב"כ עוז גנית אטיאס
נגד
הנאשם
ל.ג. (עוצר) - בעצמו
עו"ז ב"כ עוז אדר ג'ריסטול

[פרוטוקול הושמטה]

החלטה

נגד הנאשם הוגש כתוב אישום בעבירות של תקיפת ז肯 הגורמת חבלה של ממש ואיומים.

במסגרת הליך המעצר הוגשה חוות דעת מэт הפסיכיאטר המחויז. בסופה של חוות הדעת החתומה על ידי דר' עודד מרום ודר' חנן מידובני מצוין כי: "noc'h הדברים המצוינים לעיל, אנו סבורים שהמעשה המיויחס לו נבע ממצבו הנפשי הפסיכוטי הנובע ממחלהתו ועל כן לא היה אחראי לביצועם. באשר למסגרתו לעמדוד לדין במצבו הנוכחי, אנו סבורים כי שיפוטו פגום מעצם בקשטו לשאות במעצר על פני אשפוז פסיכיאטרי... על כן להערכתנו, לא מסוגל לעמוד לדין. כתוצאה מכל הנ"ל, להערכתנו עליו להמשיך את אשפוזו הפסיכיאטרי מתוקף צו אשפוז" ב"כ המאשימה אינה חלקה על האמור בחוות הדעת הפסיכיאטרית.

במהלך הדיון שנערך בפניי היום עתר ב"כ הנאשם בהתאם להלכת וחנן (רע"פ 13/2675), להורות על זיכוי של הנאשם וכן להורות על הוצאת צו אשפוז בהתאם לסעיף 15א לחוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א-1991. כאמור, בהלכת וחנן נקבע כי אין מקום להבחן בין סיג אי השפויות לבין שאר הסיגים הקבועים בחוק העונשין, ובהתיקיימם יש להורות על זיכוי. עוד הוסיף כי גם אם לכואורה יש מקום על פי המוגרת הנורמטיבית לקבוע תחילת כי הנאשם ביצע את המעשים, אין בכך להעלות ולהוריד שכן ממה אפשר: אם יוכח שהוא לא ביצע את המעשים אז התוצאה ההכרחית היא זיכוי ואם יוכח שהוא ביצע את המעשים יעמוד לו סיג האי שפויות. ומכאן התוצאה הסופית המתבקשת בכל מקרה, מובילה לזכוי.

עמוד 1

כל הזכויות שמורות לאתר פסק דין - verdicts.co.il

מנגד, בא כוח המאשימה הפנטה לסעיף 170 לחס"פ אשר קובע כי במצב של אי כשרות דיןונית ההליכים נגד הנאשם יופסקו וזאת בגין לסייע האי שפויות קובע אי כשרות מהותית אותו ניתן לקבוע רק לאחר שמייעת ראיות ובירור האשמה. לדבריה, פס"ד וחנן ניתן לאחר שבית המשפט נחשף למלא חומר החקירה כך שבאופן מהותי ניתן היה לקבוע אם ביצע את המעשים המוחשיים לו, אם לאו.

דין והכרעה:

לאחר ששמעתי טיעוני הצדדים, קראתי חוות הדעת וכן הפסיכיקה הנוגעת, הנני להורות על הפסקת ההליכים בהתאם להוראת סעיף 170 לחס"פ, לקבוע שהנאשם אינו בר עונשין, וכן להורות על הוצאה צו אשפוז בהתאם להוראת סעיף 15א לחוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א - 1991.

ברם אכנס לגוף של דברים אצין כי מאז ניתן פס"ד בעניין וחנן, נחלקו הערכאות השיפוטיות ביחס לטענות האופרטיביות של הלכה זו (שעה שמדובר באין כשרות דיןונית ייחד עם אין כשרות מהותית). ניתן למצוא שורה ארוכה של פסקי דין בהם בית משפט השלים מורים על זיכוי במצב דברים זה, כך למשל ראה: ת"פ 43677-11-14, ת"פ 29852-09-14, ת"פ 49429-03-15 וכן ת"פ 59481-03-14. ת"פ 15-02-313.

אל מול פסקי דין שפורטו לעיל ניתן למצוא גם שורה ארוכה של פסקי דין בהם בית המשפט הורו על הפסקת ההליכים: ת"פ 15-03-10522, ת"פ 15-02-15, 51591-02-15, ת"פ 36253-02-15. למשתב ידיעת מותב זה טרם התקבלה החלטה ביחס לסוגיה זו על ידי הערכאה המחויזת, אולם תלוי ועומד ערעור בסוגיה זו במסגרת ע"פ 49462-03-15 בית משפט מחוז' מרכז שטרםណון.

סעיף 170 לחוק סדר הדין הפלילי, הוא זה אשר קובע את המסגרה הדינונית בעניינו של הנאשם כשיר לעמוד לדין, וזאת ללא קשר לשאלת אחריותו הפלילית בעת ביצוע המעשים המוחשיים לו.

1. סעיף 170 לחוק קובע כך:

- "(א) קבע בית המשפט, לפי סעיף 6(א) לחוק טיפול בחולי נפש, תשט"ו-1955, או לפי סעיף 19ב
(1) לחוק הסעד (טיפול במפגרים), תשכ"ט-1969, שנאשם אינו מסוגל לעמוד בדיון, יפסיק את ההליכים נגדו; אולם אם ביקש הסניגור לבירר את אשמו של הנאשם, יברר בית המשפט את האשמה, ורשייא הוא לעשות כן אף מיזמתו מטעמים מיוחדים שיירשמו.
(ב) מצא בית המשפט בתום בירור האשמה, כי לא הוכח שהנאשם ביצע את העבירה, או מצא שהנאשם אינו אשם - שלא מחייב היותו חולה נפש לאו-בר-עונשין - זיכה את הנאשם; לא מצא בית המשפט לזכות את הנאשם, יפסיק את ההליכים נגדו, ורשייא הוא להפסיקם גם לפני תום בירור האשמה".

הוראת חוק זו ברורה וחד משמעית ולפיה בשעה שקבע בית המשפט כי הנאשם אינו מסוגל לעמוד לדין, עליו להפסיק את ההליכים נגדו וההיליך המשפטי חדל מלתקיים.

עמוד 2

סעיף 17ב לחוק הנ"ל קובע כי זיכוי של נאש לאחר בירור אשמה, יכול מתווך כך שמצוין שהנאש אינו אשם מטעמים מהותיים. מאידך, במקרה ומצוין שביצוע את המិוחס לו אף אינו אשם מחמת היותו חולה נפש, עליו להפסיק את ההליכים. יודגש כי בא כוח הנאש אינו מבקש להמשיך ולברר את שאלת אשמו של הנאש באמצעות הגשת מסמכים לבית המשפט או באמצעות קביעה מוסכמת מצד ההגנה כי הנאש ביצע את המិוחס לו וזאת בהתאם למנתווה המופיע בסעיף 17ב לחוק.

עוד בהקשר לכך יוער כי בעניינו של וחנון, גם שדובר על היעדר כשירות מהותית, הרי שהזיכוי היה לאחר שבית משפט קיבל לרשותו את מלא חומר החקירה, מה שאין בעניינו.

בע"פ 9087/09 בעניין פלוני, נדרש בית המשפט העליון לשאלת אם ניתן להורות על זיכוי נאש שאינו כשיר לעמוד לדין לפי סעיף 34ח לחוק העונשין. דבריו כב' השופט עmittel בתיאחסו לכך יפים גם לעניינו :

"הגונים של דברים, שכאשר נאש לא מסוגל לעמוד לדין, היליך כנגדו מופסק וממילא לא מתאפשר לבית המשפט לקבוע כי לא היה אחראי למשיו בעת ביצוע העבירה. ודוק: בית המשפט הוא הקובל עם נאש היה אחראי למשיו, ולכן, לא סגי בחווות דעת פסיכיאטרית הקובעת כי הנאש לא היה אחראי למשיו, כמו במקרה שבפנינו. חוות דעת פסיכיאטרית לגבי מצבו הנפשי של הנאש בעת ביצוע העבירה היא אך ראייה אחת, מני מספר ראיות המובאות בפני בית המשפט לצורך קביעת אחריותו הפלילית של הנאש בעת ביצוע העבירה. הן ההגנה והן התביעה רשויות לחקור את נתן חוות הדעת ולנסות לקעקע את מצאייה, אך חוות הדעת אינה קוגניטיבית שכן בלטה. הפסיק האחרון בשאלות העובדיות-משפטיות הוא בית המשפט, ועליו לקבוע אם הנאש עומד בתנאי הפטור של סעיף 34ח לחוק העונשין, אשר הגדרת אי השפיות היא משפטית ולא רפואי, ומהחלת נש במבנה הרפואי-פסיכיאטרי של המילה, אינה בהכרח מחייבת نفس המקימה סייג לאחריות הפלילית. לכן, ההכרעה בשאלת אם הנאש נושא באחריות פלילית אם לאו מסורה היא לבית המשפט ולא לאנשי בריאות-הנפש (השו: ע"פ 870/80 לדани נ' מדינת ישראל, פ"ד לז(1) 1983 (1981); ע"פ 476/81 איזנברג נ' מדינת ישראל, פ"ד 2111/93 אבנרי נ' מדינת ישראל, פ"ד מה(5) 133 (1994); עניין פלוני, בעמ' 311).

לכן, במצב הדברים הרגילים, כאשר היליך נפסק בעקבות אי מסגולותו של הנאש לעמוד לדין, ממילא לא מתבררת השאלה אם הנאש פטור מאחריות פלילית בשל מצבו הנפשי בעת ביצוע העבירה. שאלה זו יכולה ותתברר אם וכאשר יוחדש היליך כנגד הנאש, לאחר>Status quo ישטרופ והוא יהיה מסוגל לעמוד לדין. זאת, כאשר בהיעדר כשרירות דינית של הנאש לעמוד לדין, לא יהיה זה צודק ולא יהיה זה יעיל לנשל היליך פלילי כנגד מי שאינו מסוגל להבין את מהותו של היליך (השו ע"פ 7924/07 פלוני נ' מדינת ישראל, **בפסקה 53 לפסק דין דינו של השופט דנציגר** ([פורסם בנבז], 5.5.2008)).

ובקיצור, במצב הדברים הרגילים, כאשר היליך פלילי מופסק בשל חוסר מסגולות של הנאש לעמוד לדין, הפסקת היליך מביאה מיניה וביה להפסקת בירור השאלה אם הנאש היה חסר יכולת הבנה או יכולת בחירה על פי סעיף 34ח לחוק העונשין".

סוף דבר, הנהנו לקבוע כי הנאש אינו בר עונשין, ומורה על הפסקת ההליכים נגד הנאש בהתאם להוראת סעיף 17א

חוק סדר הדין הפלילי. לאור האמור בסיפה של חוות הדעת הפסיכיאטרית וכן על הוצאת צו אשפוז הנאשם בבית החולים הפסיכיאטרי וזאת בהתאם לסעיף 15(א) רישא, לחוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א-1991.

העתק החלטה זו יועבר לידי הפסיכיאטר המחזוי אשר יקבע את מקום אשפוזו של הנאשם בהתאם לנוהלים. לאחר מועד דין זה ועד למתן החלטה אחרת מטעם הפסיכיאטר המחזוי, הנאשם יועבר לבית החולים הפסיכיאטרי בbara שבע.

הנני ממנה את הסנגוריה הציבורית ליציג את הנאשם בועדות הפסיכיאטריות שעתידות להיערך לו בהמשך של דברים.

זכות ערעור תוך 45 ימים לבית המשפט המחזוי.

ניתנה והודעה היום י"ח איר תשע"ה,

07/05/2015 במעמד הנוכחים.

דניאל בן טולילה , שופט